

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
МИКОЛАЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
імені В. О. СУХОМЛИНСЬКОГО**

«ЗАТВЕРДЖЕНО»

Ректор МНУ імені В. О. Сухомлинського

В. Д. Будак

«30» серпня 2022 р.

ОСВІТНЬО-НАУКОВА ПРОГРАМА

«ІСТОРІЯ ТА АРХЕОЛОГІЯ»

рівень вищої освіти *третій (освітньо-науковий)*

за спеціальністю *032 Історія та археологія*

галузі знань *03 Гуманітарні науки*

кваліфікація: *Доктор філософії з історії та археології (PhD)*

**Розглянуто та затверджено на засіданні
вченої ради**

протокол № 29 від 30.08.2022 р.

Освітня програма вводиться в дію

з 01 вересня 2022 р.

наказ ректора № 245 від 30.08. 2022 р.

Миколаїв 2022 р.

ЛИСТ ПОГОДЖЕННЯ
освітньо-наукової програми
«ІСТОРІЯ ТА АРХЕОЛОГІЯ»

1. Вчена рада університету

Протокол № 29 від «30» серпня 2022 р.

Голова вченої ради _____ Будак В.Д.

2. Перший проректор _____ Овчаренко А.В.

3. Керівник навчального відділу _____ Трофимишина О.С.

4. Вчена рада педагогічного факультету

Протокол № 8 від «18» 05 2022 р.

Голова _____ Олексюк О.М.

5. Навчально-методична комісія педагогічного факультету

Протокол № 5 від «09» 05 2022 р.

Голова _____ Хрящевська Л.М.

6. Кафедра історії

Протокол № 13 від «03» 05 2022 р.

Завідувач кафедри _____ Рижева Н.О.

7. Розробники:

Керівник проєктної групи (гарант ОП):

Рижева Надія Олександрівна, завідувач кафедри історії, доктор історичних наук, професор _____

Члени проєктної групи:

Хрящевська Людмила Михайлівна, доцент кафедри історії, кандидат історичних наук _____

Нефьодов Дмитро Валерійович, доцент кафедри історії, доктор історичних наук _____

Мітківська Тетяна Сергіївна, кандидат історичних наук, завідувач Миколаївського музею суднобудування та флоту _____

Мирун Владислав Віталійович, аспірант I року навчання спеціальності 032 Історія та археологія _____

ІНФОРМАЦІЯ ПРО ЗОВНІШНЮ АПРОБАЦІЮ

1. Київський національний університет імені Тараса Шевченка (Сергійчук В.І., д.і.н., професор, завідувач кафедри історії світового українства, 24.02.2021 р.)
2. Черкаський національний університет імені Богдана Хмельницького (Синявська Л.І., д.і.н., професор кафедри історії України, 25.02.2021 р.)

ПЕРЕДМОВА

Розроблено робочою групою у складі:

Прізвище, ім'я, По батькові керівника та членів проектної групи	Найменування посади	Найменування закладу, який закінчив викладач, (рік закінчення, спеціальність, кваліфікація згідно з документом про вищу освіту)	Науковий ступінь, шифр і найменування наукової спеціальності, тема дисертації, вчене звання, за якою кафедрою (спеціальністю) присвоєно	Стаж науково-педагогічної та/або наукової роботи	Інформація про наукову діяльність (основні публікації за напрямом, науково-дослідній роботі, участь у конференціях і семінарах, робота з аспірантами та докторантами, керівництво науковою роботою студентів)	Відомості про підвищення кваліфікації викладача (найменування закладу, вид документа, тема, дата видачі, тривалість, кількість кредитів/годин)
Керівник проектної групи						
Рижєва Надія Олександрівна	Професор, завідувач кафедри історії	<p style="text-align: center;"><u>Диплом</u> Миколаївський державний університет імені В.О. Сухомлинського рік закінчення: 1978,</p> <p style="text-align: center;"><u>спеціальність:</u> Історія</p> <p style="text-align: center;"><u>кваліфікація:</u> Вчитель історії та суспільствознавства</p>	<p>Доктор історичних наук, 07.00.01 - Історія України</p> <p><u>Диплом доктора наук</u> ДК 008876, виданий 22.12.2010</p> <p style="text-align: center;">-</p> <p><u>Тема дисертації:</u> «Суднобудування в Україні: етапи й особливості розвитку (від давнини до початку ХХ ст.)»</p> <p><u>Атестат професора</u> 12ПР №008434, виданий 25.01.2013</p> <p>Професор кафедри археології, давньої та середньовічної історії</p>	43	<p><u>Рівень наукової та професійної активності відповідно до п. 38 Ліцензійних умов:</u></p> <p>38.1.</p> <ol style="list-style-type: none"> Шаповал Ю., Рижєва Н. Учасник і літописець Української революції: Павло Христюк (до 130-річчя з дня народження). Український історичний журнал. – 2020. – Число 2. – С. 198. Vadym MASHTALIR, Nadiia RYZHEVA. Military-historical collections in the context of the formation and development of the museum network of Ukraine in the 19th – early 20th centuries. <i>East European Historical Bulletin</i>. – Drohobych: Publishing House “Helvetica”, 2020. – Issue 17. – С. 69-78. Mashtalir, V. & Ryzheva, N. (2021). Network Research and Classification of Military History Museums in Ukraine. <i>Skhidnoevropeiskyi Istorychnyi Visnyk</i> [East European Historical Bulletin], 19, 217-227. Griffen, L., & Ryzheva, N. (2021). Technology as a socio-historical phenomenon. <i>History of Science and Technology</i>, 11(1), 26-37. Ryzheva N. (2018). Виробнича спрямованість Миколаєва за історико-краєзнавчими акцентами. <i>Емінак: науковий щоквартальник</i>, 1(4 (24), 146-150. Griffen L., & Ryzheva N. (2020). Історико-культурна спадщина як соціальний феномен. <i>Емінак: науковий щоквартальник</i>, 2(30), 238- 	<p>Підвищення кваліфікації: University of Finance, Business and Entrepreneurship (Sofia, Bulgaria) Сертифікат № BG/VUZF/686-2020 по темі: «<i>Modern Teaching Methods and Innovative Technologies in Higher Education: European Experience and Global Trend</i>» (total 180 hours = 6 credits ECTS) (02.11.2020-30.01.2021)</p>

247.

38.3

1. Рижева Н.О. Південний регіон України: розмаїття культурної спадщини. Регіональні особливості нерухомих пам'яток України / кол.авт.: Бичковська Г. М., Гаврилюк О. Н., Гаврилюк С. В.; під заг. ред. Л. О. Гриффена, О. М. Титової : Центр пам'яткознавства НАН України і УТОПК. – К. : Центр пам'яткознавства НАН України і УТОПК, 2017. – С. 223-243.

38.4

1. Історія стародавнього світу (Греція та Рим) : навчально-методичний посібник для студентів вищих закладів освіти / Н. О. Рижева, К. В. Горбенко, В.В. Кузовков, Д. В. Філатов. – Миколаїв : МНУ імені В.О. Сухомлинського, 2017. – 229 с.
2. Історія Стародавнього світу (доба первісності): Навчально-методичний посібник для студентів вищих навчальних закладів / Н.О. Рижева, К.В. Горбенко, В.В. Кузовков, Д.В. Філатов. – Миколаїв : МНУ імені В.О. Сухомлинського, 2018. – 185 с.
3. Історія Стародавнього Сходу : навчально-методичний посібник для студентів закладів вищої освіти / Н. О. Рижева, К. В. Горбенко, В.В. Кузовков. – Миколаїв , 2019. – 247 с.
4. Рижева Н.О. Трансформаційні процеси гендерних реалій у світовій та вітчизняній історії: Навчально-методичний посібник. Миколаїв. 2021. – 196 с.

38.6

Науковий керівник:

1. Мітковська Т.С. «Розвиток гідрографії в Північному Причорномор'ї у ХІХ – на початку ХХ ст.», дисертація на здобуття ступеня кандидата наук, спеціальність: 07.00.01 – історія України (2018)
2. Фесенко А.А. «Внесок почесних громадян півдня України у розвиток регіону другої

					<p>половини ХІХ – початку ХХ ст.» дисертація на здобуття ступеня кандидата наук, спеціальність: 07.00.01 – історія України (2018).</p> <p>38.7 Офіційний опонент:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Сандурської О.В. «В. Костенко (1881-1956) вчений, інженер, організатор вітчизняного суднобудування» (2015 р.) 2. Василенка В. М. «Становлення та розвиток теорії непотоплюваності корабля (остання третина ХІХ – перша третина ХХ століття)» (2016 р.). 3. Кушлакова Н.М. «Громадсько-наукові об'єднання інженерів промислових регіонів України: друга половина ХІХ – початок ХХ ст.» (2017). 4. Муравської С.В. «Музеї закладів вищої освіти Західної України у контексті історичного розвитку(ХІХ-початкуХХІ ст.)Київ (2019) 5. Пістоленко І.О. «Ставлення та розвиток музейної справи на Полтавщині в контексті історико-культурного розвитку регіону (до 1991 року)» (2020) 6. Саричева В.Д. «Розвиток суднобудування Запорозького козацтва в ХVІ–ХVІІІ ст.» (2021) <p>38.8</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Тема НДР № 0115U001210 «Степове Побужжя в контексті соціокультурного розвитку Східної та Центральної Європи у ІV тис. до н.е. – ХV ст. н.е.»(2015-2017 рр.). Керівник: Рижева Н.О. 2. Тема НДР № 0118U003394 «Комплексне дослідження археологічних пам'яток Нижнього Побужжя ІІІ тис. до н.е.–ХV ст. (пам'яткоохоронний аспект)» (2018-2020 рр.). Керівник: Рижева Н.О. 3. Наукове дослідження історії Миколаївського економічного ліцею № 2 Миколаївської міської ради Миколаївської області «Миколаївський економічний ліцей № 2: історичний поступ та сьогодення» Наказ ректора МНУ № 371 від 22.09.2020 р. 	
--	--	--	--	--	---	--

					Керівник: Рижева Н.О. 38.19. Академік академії наук вищої освіти України (Диплом №14-2014)	
Члени проектної групи						
Хрящевська Людмила Михайлівна	доцент кафедри історії	<u>Диплом спеціаліста</u> Миколаївський державний педагогічний інститут імені В.Г. Белінського, 1994, <u>спеціальність:</u> історія, <u>кваліфікація:</u> вчитель історії	<u>Диплом кандидата</u> ДК 050398, від 28.04.2009 - <u>Тема дисертації:</u> «Господарства німецьких колоністів Півдня України (кінець XVIII - початок XX ст.)» <u>Атестат доцента</u> 12ДЦ № 027433, виданий 20.01.2011	19	<u>Рівень наукової та професійної активності</u> <u>відповідно до п. 38 Ліцензійних умов:</u> 38.1. 1.The development of teachers' professional competence within the conditions of modernization of the educational environment // Revista Tempos E Espaços Em Educação, – 2020 –13(32). – С.1-22 (WoS) 2. Historical stages in the formation of the scientific knowledge system in a theoretical and methodological context //Linguistics and Culture Review, 2021. 5(S2), 96-107. 3. Хрящевська Л.М. Аналіз соціальної структури українського суспільства з початку 1990-х до кінця 2001 років /«Гілея: науковий вісник». К.: «Видавництво «Гілея», 2019. – Вип. 145.(№ 6). Ч. 1. Історичні науки. С. 199-203 4.Хрящевська Л.М. Нормативно-правове забезпечення та проблеми соціального захисту учасників антитерористичної операції та членів їх сімей / Емінак: науковий щоквартальник. Київ-Миколаїв. 2018. № 4 (24) (жовтень-грудень). Т. 2. 192 с. – С. 87-91 . 5. Хрящевська Л.М. Мовна структура та рівень урбанізації етнічних меншин в Україні наприкінці ХХ – на початку ХХІ ст. / Емінак: науковий щоквартальник. Київ-Миколаїв. 2018. № 1 (21) (січень-березень). Т. 1. 159 с 6. Хрящевська Л.М. Соціальні наслідки міграцій сільського населення України в 1989-2001 роках // Емінак: науковий щоквартальник. –№ 1(13). – (січень-березень). – Т. 2. –Київ-Миколаїв, 2016. – 140 с. - С.69-74.) 38.3 1. Хрящевська Л.М.. Етнонаціональна політика в Україні в період незалежності: / Навчальний	Підвищення кваліфікації University of Finance, Business and Entrepreneurship (Sofia, Bulgaria) Сертифікат № BG/VUZF 685-2020 по темі: «Modern Teaching Methods and Innovative Technologies in Higher Education: European Experience and Global Trend» (total 180 hours = 6 credits ECTS) (02.11.2020-30.01.2021)

					<p>посібник для студентів вищих навчальних закладів. – Миколаїв: Видавничий дім «Гельветика», 2016. – 208 с. .</p> <p>2. Хрящевська Л.М. Етнологія України: теоретико-методологічні здобутки у контексті розвитку світової етнологічної думки / Навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів. - Електрон. дані. – Миколаїв: Видавничий дім «Гельветика», 2017. – 1 електрон. опт. диск (CD-ROM); 12 см. – 220 с.</p> <p>3. Етносоціальні процеси в незалежній Україні: Навчальний посібник для студентів здобувачів закладів вищої освіти / Л.М. Хрящевська. – Миколаїв, «Ілліон», 2021 – 405 с.</p> <p>4. Етнологія : навчальний посібник для здобувачів закладів вищої освіти / Л.М. Хрящевська. – Миколаїв: видавець Румянцева Г. В., 2022. – 305 с.</p> <p>38.8</p> <p>1. Виконавець теми НДР «Динаміка етносоціальних змін в Україні в 90-ті роки ХХ століття» (№ державної реєстрації: 0113U004470; початок 04.2013-закінчення 04.2018);</p> <p>2. Виконавець теми НДР «Комплексне дослідження археологічних пам'яток Нижнього Побужжя III тис. до н.е.–XV ст. (пам'яткоохоронний аспект)» (№ державної реєстрації № 0118U003394 . Закінчення 2020 р.</p> <p>3. Виконавець теми НДР “Етнокультурні та міжнародні зв’язки Степового Побужжя у до модерний та ранньомодерний час”</p> <p>38.19. Національна спілка краєзнавців України (2016).</p>	
Нефьодов Дмитро Валерійович	Доцент кафедри історії	<u>Диплом магістра</u> Миколаївський державний університет імені В.О. Сухомлинського рік закінчення: 2010, <u>спеціальність:</u>	Доктор історичних наук, 07.00.06 – історіографія, джерелознавство та спеціальні історичні дисципліни, <u>Диплом доктора наук</u> ДК 008224, виданий 05.03.2019	7	<p><u>Рівень наукової та професійної активності відповідно до п. 38 Ліцензійних умов:</u></p> <p>38.1.</p> <p>1. Nefyodov D. The Ukrainian SSR postwar working class (1946–1965) in the evaluation of the sovietology in the west. Східноєвропейський історичний вісник. Дрогобич: Гельветика, 2018. Вип. 7. С. 160–172. Web of Science</p> <p>2. Нефьодов Д. В. Українське робітництво післявоєнного періоду (1946–1965 pp.) в</p>	Підвищення кваліфікації: Cuiavian University in Wloclawek (Republic of Poland) Сертифікат № HSI-132101-KSW по темі: «Проблеми

		<p>Педагогіка і методика середньої освіти. Історія</p> <p><u>кваліфікація:</u> Магістр педагогічної освіти, викладач історії</p>	<p><u>Тема дисертації:</u> «Робітничий клас УРСР в повоєнне двадцятиріччя (1946–1965 рр.): історіографія проблеми»</p>	<p>історіописанні діаспори. Сторінки історії: Збірник наукових праць. Вип. 49. 2019. С. 179–190. Web of Science</p> <ol style="list-style-type: none"> Nefyodov D. The Use of Local Lore Materials at Lessons of History of Ukraine in Secondary General Education Institutions. <i>Intellectual Archive</i>. 2020. April–June. P. 74–77. ОЕСР Nefyodov D. Historical Science in the Countries of the European Union as a Factor of Unification and Reconciliation: Experience for Ukraine in the Context of European Integration. <i>Intellectual Archive</i>. 2021. January–March. P. 38–41. ОЕСР Nefyodov D., Zaskaleta S. Pedagogical and Social Significance of Historical Local Lore in Modern Institutions of General Secondary Education and Institutions of Higher Education. <i>Intellectual Archive</i>. 2021. April–June. P. 11–15. ОЕСР Nefyodov D. Methods of Using the Google Classroom Service in Teaching Historical Disciplines During Blended and Distance Learning. <i>Intellectual Archive</i>. 2021. July–September. P. 109–114. ОЕСР <p>38.3</p> <ol style="list-style-type: none"> Вітовщина. Історія рідного краю. – Миколаїв: Видавництво Яслав, 2018. – 224 с. Робітництво УРСР повоєнного двадцятиріччя (1946–1965 рр.) в історіографії. Миколаїв : Іліон, 2018. 404 с. Володимир Ключник – вірний син землі: монографія. Миколаїв: Іліон, 2020. 228 с. <p>38.5</p> <p>Дисертація на здобуття ступеня доктора наук Тема: «Робітничий клас УРСР в повоєнне двадцятиріччя (1946–1965рр.): історіографія проблеми» Спеціальність: 07.00.06 – історіографія, джерелознавство та спеціальні історичні дисципліни Дата і місце захисту: 2018, Запорізький національний університет http://phd.znu.edu.ua/page//aref/01/aref_Nefyodov.pdf ДК 008224, виданий 05.03.2019 р.</p>	<p><i>та процес реформування освіти в галузі історичних наук в Україні та країнах ЄС»</i></p> <p>(total 180 hours = 6 credits ECTS) (13.07.2020-21.08.2020)</p> <p>Свідоцтво про закінчення курсу з навчання з англійської мови, що відповідає стандарту B2</p> <p>Certificate № АС №001921</p> <p>(Kyiv, The First Kyiv State Courses of Foreign Languages, 05.03.2021)</p>
--	--	--	--	---	---

					<p>38.8 Керівник наукового проекту кафедри «Історична освіта в умовах створення інноваційного освітнього середовища» Державний реєстраційний номер: 0121U109372</p> <p>38.12 1. Nefyodov D. The Use of Local Lore Materials at Lessons of History of Ukraine in Secondary General Education Institutions. Intellectual Archive. 2020. April–June. P. 74–77. 2. Nefyodov D. Historical Science in the Countries of the European Union as a Factor of Unification and Reconciliation: Experience for Ukraine in the Context of European Integration. Intellectual Archive. 2021. January–March. P. 38–41</p> <p>38.19. Голова наукового товариства студентів, аспірантів, докторантів, молодих вчених МНУ імені В. О. Сухомлинського</p>	
--	--	--	--	--	--	--

При розробці проекту Програми враховані вимоги:

- 1) Закону України «Про освіту» №2145-VIII від 19.01.2019.
- 2) Закону України «Про вищу освіту» № 1556-VII від 01.01.2019.
- 3) Постанови Кабінету Міністрів України від 23.03.2016 р. № 261 «Про затвердження Порядку підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук у закладах вищої освіти (наукових установах)». {Зі змінами, внесеними згідно з Постановою КМ № 283 від 03.04.2019}
- 4) Постанови Кабінету Міністрів України від 23.11.2011 № 1341 «Про затвердження Національної рамки кваліфікацій» (із змінами) з урахуванням рекомендацій і визнаних наукових практик наукової освіти Європейського освітнього простору зокрема: Зальцбургських принципів (Salzburg I Conclusion and Recommendation from the Bologna Seminar on “Doctoral Programs for the European Knowledge Society”, 2005 & Salzburg II “Initiative Recommendations of the European University Association», 2010)
- 5) Постанова КМУ від 12 січня 2022 р. № 44 «Порядок присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії»

1. Профіль освітньо-наукової програми
«Історія та археологія»
 зі спеціальності 032 Історія та археологія

1 – Загальна інформація	
Повна назва вищого навчального закладу та структурного підрозділу	Миколаївський національний університет імені В. О. Сухомлинського Педагогічний факультет Кафедра історії
Ступінь вищої освіти та назва кваліфікації мовою оригіналу	Доктор філософії (PhD) Доктор філософії з історії та археології
Офіційна назва освітньої програми	Історія та археологія
Тип програми	Освітньо-наукова
Тип диплому та обсяг освітньої програми	Диплом доктора філософії (PhD), одиничний, 60 кредитів ЄКТС, термін навчання – 4 роки
Наявність акредитації	–
Цикл/рівень	НРК України – 8 рівень, QF-LLL– 8 рівень, FQ-EHEA– третій цикл.
Передумови	Наявність освітнього ступеня магістра або освітньо-кваліфікаційного рівня спеціаліста
Мова викладання	Українська
Термін дії освітньої програми	4 роки
Інтернет - адреса постійного розміщення опису освітньої програми	http://history.mdu.edu.ua/?page_id=8183
2 – Мета освітньої програми	
Забезпечити оволодіння здобувачем ступеня доктора філософії компетентностями, що дають змогу розв'язувати комплексні актуальні проблеми в галузі історії та археології; здійснювати самостійну науково-дослідницьку, науково-організаційну, педагогічно-організаційну та практичну діяльність у закладах вищої освіти і науково-дослідних установах	
3 – Характеристика освітньої програми	
Предметна область (галузь знань, спеціальність, спеціалізація (за наявності))	Галузь знань 03 Гуманітарні науки; Спеціальність 032 Історія та археологія <i>Об'єкт діяльності:</i> комплексні проблеми і дослідницькі проекти в галузі історії та археології, ефективність їх дослідження і розв'язання для поступу історичної науки; методологічні підходи і методи науково-історичних досліджень, стратегії міждисциплінарного дослідження. <i>Цілі навчання:</i> набуття здатності продукувати нові ідеї, розв'язувати комплексні проблеми у галузі історії та археології, що передбачає глибоке переосмислення наявних та створення нових цілісних знань та вдосконалення професійної практики. <i>Теоретичний зміст предметної області:</i> комплекс ідей, понять, категорій, теорій, принципів, методів, концепцій, підходів, стратегій історії як фундаментального способу культурної рефлексії; функціонування і трансформація інтелектуальних практик. <i>Методи, методики та технології:</i> методологічні підходи сучасної історії та археології, сучасні методики викладання

	історичних дисциплін, сучасні цифрові технології. <i>Інструменти та обладнання:</i> комунікаційне обладнання, інформаційні засоби, що застосовуються у професійній діяльності.
Орієнтація освітньої програми	Освітньо-наукова програма має академічне, прикладне та дослідницьке спрямування. Навчання здобувачів вищої освіти здійснюється з орієнтацією на світоглядні, методологічні, психолого-педагогічні та методичні складники підготовки. Передбачає підготовку до виконання функціональних обов'язків співробітника наукових та архівних установ, музеїв, викладача закладу вищої освіти, формування готовності до самоосвіти та професійного самовдосконалення.
Основний фокус освітньої програми та спеціалізації	Набуття необхідних дослідницьких навичок для наукової кар'єри, викладання спеціальних дисциплін в галузі історії та археології, а також комерціалізації результатів дослідницької діяльності та трансферу технологій. Ключові слова: доктор філософії, історія України, археологія, світова історія.
Особливості програми	Зміст наукової складової ОНП визначається індивідуальним навчальним планом аспіранта. Із загального змісту історичних проблем особливу увагу приділено регіональному аспекту історії, що відповідає профілю наукової установи
4 – Придатність випускників до працевлаштування та подальшого навчання	
Придатність до працевлаштування	Посади наукових і науково-педагогічних працівників в наукових установах і закладах вищої освіти. Відповідно до Національного класифікатора професій ДК 003:2010, зокрема, може працювати: 23 Викладачі 231 Викладачі університетів та закладів вищої освіти 2310.1 Доцент 2310.2 Викладач закладу вищої освіти 2443 Професіонали в галузі історії 2443.1 Наукові співробітники (історія) 2443.2 Історик 2442 Професіонали в галузі археології 2442.1 Наукові співробітники (археологія) 2442.2 Археологи
Подальше навчання	Здобуття наукового ступеня доктора наук та додаткових кваліфікацій у системі освіти дорослих
5 – Викладання та оцінювання	
Викладання та навчання	Проблемно-орієнтовне навчання спрямоване на виконання науково-дослідницького проекту. Основними формами організації навчання є: лекції, (мультимедійні, інтерактивні), семінарські заняття. Також передбачена самостійна робота з можливістю консультацій з викладачем, e-Learning (навчання за допомогою Інтернету і мультимедіа) за окремими освітніми компонентами, індивідуальні заняття. Другий, третій та четвертий роки навчання передбачають оволодіння методологією наукової роботи, аналіз та

	<p>опрацювання історіографічного і накопичення фактичного матеріалу, роботу над розділами та обговорення проміжних результатів дослідження й оволодіння навичками їх презентації. Подання дисертаційного дослідження на попередню експертизу в кінці четвертого року навчання.</p> <p>Проведення самостійного наукового дослідження з використанням репозитарію університету, індивідуальне наукове керівництво, підтримка і консультування науковим керівником здійснюється упродовж усього періоду навчання в аспірантурі.</p>
Оцінювання	<p><i>Освітня складова програми.</i> Оцінювання знань здобувачів вищої освіти здійснюється за 100-бальною рейтинговою системою відповідно до «Положення МНУ імені В.О. Сухомлинського про оцінювання знань студентів».</p> <p>Види контролю: поточний, тематичний, підсумковий, самоконтроль.</p> <p>Форми контролю: письмове та усне опитування, тестування, заліки та семестрові екзамени, захист семестрових та річних звітів, підсумкова атестація.</p> <p><i>Наукова складова програми.</i> Оцінювання здійснюється згідно з індивідуальним планом наукової роботи та відповідно до якісних та кількісних показників (публікація наукових праць, участь у конференціях та фахових і науково-практичних міжкафедральних семінарах, робота з джерельною базою дослідження, участь у наукових проєктах, підготовка тексту дисертації тощо). Результати виконання індивідуального плану роботи атестуються науковими керівниками як «з випередженням» / «повністю» / «частково» / «невиконаний». Кінцевим результатом навчання аспіранта (здобувача) за ОНП є належним чином оформлений, за результатами наукових досліджень, рукопис дисертації, її попередня експертиза зі спеціальності</p>
6 – Програмні компетентності	
Інтегральна компетентність (ІК)	ІК. Здатність продукувати нові ідеї, розв'язувати комплексні проблеми у сфері історії та археології, застосовувати методологію наукової та педагогічної діяльності, а також проводити власне наукове дослідження, результати якого мають наукову новизну, теоретичне та практичне значення..
Загальні компетентності (ЗК)	<p>ЗК 1. Здатність до започаткування, планування, реалізації та коригування послідовного процесу ґрунтового наукового дослідження з дотриманням належної академічної доброчесності.</p> <p>ЗК 2. Здатність аналізувати, систематизувати та узагальнювати результати міждисциплінарних наукових досліджень у сфері історії та археології, оцінювати сучасний стан і тенденції розвитку історії та археології.</p> <p>ЗК 3. Здатність створювати та інтерпретувати нові знання у процесі виконання наукового дослідження; брати участь, розробляти і управляти проєктами в галузі історії та археології.</p> <p>ЗК 4. Здатність планувати і здійснювати комплексні дослідження на основі системного наукового світогляду із</p>

	<p>застосуванням сучасних інформаційних та комунікаційних технологій.</p> <p>ЗК 5. Здатність розробляти наукові проекти та керувати ними, складати пропозиції щодо фінансування наукових досліджень, реєструвати права інтелектуальної власності.</p> <p>ЗК 6. Здатність спілкуватися з науковою спільнотою, зокрема іноземною (англійською або іншою відповідно до специфіки спеціальності) мовами з метою презентації та обговорення результатів своєї наукової роботи в усній та письмовій формі; здійснювати міжкультурну комунікацію, працювати в міжнародному контексті, в інтернаціональних дослідницьких групах.</p> <p>ЗК 7. Здатність генерувати нові ідеї й нестандартні підходи до їх реалізації у галузі професійної та/або дослідницько-інноваційної діяльності.</p> <p>ЗК 8. Здатність до безперервного саморозвитку та самовдосконалення.</p>
<p>Фахові (спеціальні) компетентності спеціальності (СК)</p>	<p>СК 1. Здобуття глибинних знань у галузі історії та археології, їх взаємин з іншими країнами світу, засвоєння основних концепцій, розуміння теоретичних і практичних проблем історії та археології розвитку та сучасного стану наукових історичних знань, оволодіння термінологією досліджуваного наукового напрямку.</p> <p>СК 2. Здатність виконувати оригінальні дослідження, досягати наукових результатів, які створюють нові знання в історичній науці та дотичних до неї міждисциплінарних напрямках і можуть бути опубліковані у наукових фахових виданнях з історії, археології та суміжних галузей.</p> <p>СК 3. Здатність обирати найбільш релевантні, передові концепції, методи, методики та підходи у проведенні досліджень в галузі історії та археології.</p> <p>СК 4. Здатність виявляти, ставити та вирішувати проблеми дослідницького характеру в галузі історичної науки, оцінювати та забезпечувати якість виконуваних досліджень.</p> <p>СК 5. Здатність здійснювати науково-педагогічну діяльність у сфері історії та археології закладах вищої освіти; планувати і організовувати освітній процес у вищій школі; визначати проміжні і кінцеві цілі навчання; вибудовувати взаємодію зі студентами, створювати здоров'язбережувальне середовище, позитивні міжособистісні стосунки й доброзичливий психологічний клімат.</p> <p>СК 6. Здатність застосовувати сучасні цифрові технології, бази даних та інші електронні ресурси, спеціалізоване програмне забезпечення у науковій та освітній діяльності.</p>
<p>7 – Програмні результати навчання</p>	
<p>Програмні результати навчання (ПРН)</p>	<p>ПРН-1 Мати передові концептуальні та методологічні знання з історії і на межі предметних галузей, а також дослідницькі навички, достатні для проведення наукових і прикладних досліджень на рівні світових досягнень з історії, отримання нових знань та здійснення інновацій.</p> <p>ПРН-2. Вільно презентувати та обговорювати з фахівцями і нефахівцями результати досліджень, наукові та прикладні</p>

	<p>проблеми історії та археології державною та іноземною мовами, оприлюднювати результати досліджень у наукових публікаціях у провідних наукових виданнях.</p> <p>ПРН-3. Ефективно застосовувати у фаховій діяльності знання основних положень теоретичної і практичної історії, світової та вітчизняної історичної думки, а також основних напрямів та провідних тенденцій у сучасній світовій історії.</p> <p>ПРН-4. Формулювати і перевіряти гіпотези; використовувати для обґрунтування висновків належні докази, зокрема, результати теоретичного аналізу, прикладних досліджень, наявні літературні дані; аналізувати досліджувану проблему з урахуванням широкого інтелектуального та соціокультурного контекстів.</p> <p>ПРН-5. Планувати і виконувати теоретичні дослідження з історії та дотичних міждисциплінарних напрямів з використанням сучасного інструментарію, критично аналізувати результати власних досліджень і результати інших дослідників у контексті усього комплексу сучасних знань щодо досліджуваної проблеми.</p> <p>ПРН-6. Глибоко розуміти загальні принципи та методи історичних наук, а також методологію наукових досліджень, застосувати їх у власних дослідженнях у сфері історії та у викладацькій практиці.</p> <p>ПРН-7. Демонструвати здатність до використання сучасних методів пошуку, збору й оброблення інформації, аналізу та класифікації сукупності різновидових історичних джерел, достатніх для здійснення наукового дослідження.</p> <p>ПРН-8. Розробляти та реалізовувати наукові та інноваційні проекти, які дають можливість створити нове цілісне знання та професійну практику і розв'язувати значущі наукові проблеми історичної науки з врахуванням соціальних, економічних, екологічних та правових аспектів.</p> <p>ПРН-9. Організовувати і здійснювати освітній процес у сфері історії та археології, його наукове, навчально-методичне та нормативне забезпечення, застосувати ефективні методики викладання навчальних дисциплін.</p>
8 – Ресурсне забезпечення реалізації програми	
Кадрове забезпечення	<p>До реалізації освітньо-наукової програми залучений професорсько-викладацький склад кафедри історії педагогічного факультету.</p> <p>До викладання окремих дисциплін відповідно до їх компетенції та досвіду залучений професорсько-викладацький склад інших кафедр МНУ імені В. О. Сухомлинського.</p> <p>Керівник групи забезпечення та викладацький склад, який забезпечує її реалізацію, відповідає вимогам, визначеним Ліцензійними умовами провадження освітньої діяльності закладів освіти.</p>
Матеріально-технічне забезпечення	<p>Матеріально-технічне забезпечення навчальних приміщень та соціальна інфраструктура університету в повному обсязі відповідає чинним Ліцензійним умовам. В освітньому процесі використовується для проведення лекцій</p>

	мультимедійне та інтерактивне обладнання, для практичних занять – обладнання лабораторії археології та етнології, спеціалізованих кабінетів історії, а також комп'ютерних класів.
Інформаційне та навчально-методичне забезпечення	Інформаційне та навчально-методичне забезпечення достатнє для забезпечення освітнього процесу у відповідності з освітньо-науковою програмою «Історія та археологія»: офіційний сайт МНУ http://mdu.edu.ua ; необмежений доступ до мережі Інтернет; наукова бібліотека http://library.mdu.edu.ua/ , читальні зали; віртуальне навчальне середовище Moodle; корпоративна пошта; навчальні та робочі плани; графіки навчального процесу; навчально-методичні комплекси дисциплін; навчальні та робочі програми дисциплін; дидактичні матеріали для самостійної та індивідуальної роботи студентів з дисциплін; програми практик; критерії оцінювання рівня підготовки; пакети завдань до контролю знань http://history.mdu.edu.ua/?page_id=8183
9 – Академічна мобільність	
Національна кредитна мобільність	Здійснюється в рамках українського освітнього законодавства та «Положення про порядок реалізації права на академічну мобільність Миколаївського національного університету імені В. О. Сухомлинського»
Міжнародна кредитна мобільність	Міжнародна академічна мобільність здійснюється відповідно до міжнародних угод, укладених між Миколаївським національним університетом імені В. О. Сухомлинського та університетами-партнерами
Навчання іноземних здобувачів вищої освіти	–

2. Перелік компонент освітньо-наукової програми та їх логічна послідовність

2.1. Перелік компонент ОНП

Код	Компоненти освітньої програми (навчальні дисципліни, курсові проекти (роботи), практики, кваліфікаційна робота тощо)	Кількість кредитів	Семестр	Форма підсумкового контролю
1	2	3	4	5
I. ОБОВ'ЯЗКОВА ЧАСТИНА				
1.1. НАВЧАЛЬНІ ДИСЦИПЛІНИ ЗАГАЛЬНОЇ ПІДГОТОВКИ				
ОК. 01	Філософія науково-дослідної діяльності	3	1	залік
ОК. 02	Інформаційна грамотність та сучасні ІКТ в науковій діяльності	3	1	залік
ОК. 03	Іноземна мова для наукової комунікації	3	1	залік
ОК. 04	Педагогіка вищої освіти	4	4	залік
Всього за цикл 1.1.		13		
1.2. НАВЧАЛЬНІ ДИСЦИПЛІНИ СПЕЦІАЛЬНОЇ (ФАХОВОЇ) ПІДГОТОВКИ				
ОК. 05	Методика написання та захисту дисертацій з історії	5	1	залік
ОК. 06	Сучасна українська історіографія у контексті світового доробку	5	2	залік
ОК. 07	Архівна справа та бібліографія	3	2	залік
ОК. 08	Міжнародні відносини та зовнішня політика України в умовах глобалізації	5	2	залік
ОК. 09	Історія Північного Причорномор'я в загально-історичному вимірі	3	3	залік
ОК. 10	Концепції та проблеми сучасної історичної науки	5	3	залік
Всього за цикл 1.2.		26		
1.3. ПРАКТИЧНА ПІДГОТОВКА				
ОК. 11	Асистентська практика у закладах вищої освіти	6	5-6	залік
Всього за цикл 1.3.		6		
ВСЬОГО ЗА ЧАСТИНОЮ 1			45	
2. ВИБІРКОВА ЧАСТИНА				
2.1. НАВЧАЛЬНІ ДИСЦИПЛІНИ ЗАГАЛЬНОЇ ПІДГОТОВКИ				
ВБ.1.1	Вибіркова дисципліна 1.1.	5	3	залік
Всього за цикл 2.1.		5		
2.2. НАВЧАЛЬНІ ДИСЦИПЛІНИ СПЕЦІАЛЬНОЇ (ФАХОВОЇ) ПІДГОТОВКИ				
ВБ.2.1	Вибіркова дисципліна 2.1.	5	4	залік
ВБ.2.2	Вибіркова дисципліна 2.2.	5	4	залік
Всього за цикл 2.2.		10		
ВСЬОГО ЗА ЧАСТИНОЮ 2		15		
Загальний обсяг освітньої складової ОНП			60	

Наукова складова освітньо-наукової програми

Загальні вимоги до властивостей і якостей випускників аспірантури третього (освітньо-наукового) рівня як соціальних особистостей подаються у вигляді переліків компетентностей – інтегральної, загальних та спеціальних щодо вирішення певних проблем і завдань соціальної діяльності, та системи умінь та знань, що забезпечують наявність цих компетентностей.

До наукової складової ОНП входять асистентська практика у закладі вищої освіти, проміжні атестації аспіранта у вигляді щорічного та проміжного (піврічного) звіту про виконання індивідуального плану (розглядається на засіданні випускової кафедри, вченої ради факультету та університету) підготовка і захист дисертації.

Наукова складова ОНП разом з освітньою частиною програми та науковими дослідженнями за участі наукового керівника, підготовка та публічний захист дисертації забезпечує отримання ступеня «доктор філософії» за спеціальністю.

Науково-дослідна тематика дисертаційних робіт. Дисертації згідно з узагальненими об'єктами діяльності та предметної галузі виконуються за такими пріоритетними напрямками розвитку науки України: теорія всесвітньо-історичного процесу та історії міжнародних відносин; світовий культурно-цивілізаційний розвиток; історія країн світу; суспільно-політичні та культурні взаємини України з країнами світу, аналіз і прогнозування розвитку цих взаємин.

Асистентська практика у закладах вищої освіти. Асистентська практика у закладах вищої освіти є складовою частиною ОНП доктора філософії. Мета викладацької практики – надати навички виконання науково-педагогічної роботи й розвинути вміння:

- вести бібліографічну роботу із залученням сучасних інформаційних технологій;
- формулювати й вирішувати завдання, що виникають під час виконання науково-дослідної роботи;
- вибирати необхідні методи дослідження (модифікувати існуючі, розробляти нові методи), виходячи із завдань наукового дослідження;
- застосовувати сучасні інформаційні технології при проведенні наукових досліджень і у процесі викладання;
- оволодіти навичками та методикою викладання історичних дисциплін у ЗВО.

2.2. Структурно-логічна схема ОП

I курс		II курс		III курс		IV курс		Публічний захист дисертаційної роботи на здобуття наукового ступеня доктора філософії (PhD) з історії та археології
семестри		семестри		семестри		семестри		
1	2	3	4	5	6	7	8	
ОК.01		ОК.09	ОК.04	Підготовка публікацій Участь в наукових конференціях Оформлення рукопису дослідження		Підготовка публікацій Участь в наукових конференціях Оформлення рукопису дослідження та супровідних документів		
ОК.02		ОК.10						
ОК.03	ОК.06							
ОК.05	ОК.07							
	ОК.08							
				ОК.11	ОК.11			

3. Форма атестації здобувачів вищої освіти

Атестація здобувачів ступеня доктора філософії здійснюється у формі *публічного захисту дисертації*. Обов'язковою умовою допуску до захисту є успішне виконання аспірантом його індивідуального навчального плану.

Атестація здійснюється відкрито і публічно.

Вимоги до кваліфікаційної наукової роботи	<p>Дисертація на здобуття ступеня доктора філософії є самостійним розгорнутим дослідженням, яке пропонує розв'язання комплексної проблеми в сфері історії або на її межі з іншими спеціальностями і передбачає глибоке переосмислення наявних та створення нових цілісних знань та/або професійної практики. Дисертація не повинна містити академічного плагіату, фальсифікації, фабрикації.</p> <p>Дисертація має бути розміщена на сайті закладу вищої освіти (наукової установи).</p>
Вимоги до публічного захисту	Вимоги щодо процедури та особливих умов проведення публічного захисту визначаються КМУ.

4. Матриця відповідності програмних компетентностей компонентам освітньої програми (обов'язкові компоненти)

	ОК.1	ОК.2	ОК.3	ОК.4	ОК.5	ОК.6	ОК.7	ОК.8	ОК.9	ОК.10	ОК.11
ЗК 1	+			+	+	+	+		+		+
ЗК 2	+				+	+	+	+	+	+	+
ЗК 3	+	+	+	+	+		+	+	+	+	+
ЗК 4		+	+		+		+				+
ЗК 5		+			+						+
ЗК 6		+	+		+						+
ЗК 7				+	+	+		+	+	+	+
ЗК 8	+			+	+	+			+		+
СК 1					+	+	+	+	+	+	+
СК 2					+				+		+
СК 3					+		+		+	+	+
СК 4					+	+	+	+	+	+	+
СК 5	+			+	+						+
СК 6	+	+		+	+	+	+	+		+	+

5. Матриця забезпечення програмних результатів навчання (ПРН) відповідними компонентами освітньої програми

	ОК.1	ОК.2	ОК.3	ОК.4	ОК.5	ОК.6	ОК.7	ОК.8	ОК.9	ОК.10	ОК.11
ПРН 1	+	+			+	+	+	+	+	+	+
ПРН 2		+	+	+	+		+	+			+
ПРН 3				+	+	+		+		+	+
ПРН 4	+				+	+			+	+	+
ПРН 5					+		+		+		+
ПРН 6	+			+	+	+	+		+	+	+
ПРН 7		+	+		+	+	+			+	+
ПРН 8	+			+	+		+	+			+
ПРН 9			+	+	+						+

Керівник проектної групи

Н.О. Рижева